

ZAŁĄCZNIK NR 1

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY RYDZYNA 2016 – 2022

USZCZEGÓŁOWIENIE W ZAKRESIE REWITALIZACJI

Rydzyna, maj 2016 roku

SPIS TREŚCI

I. DEFINICJA REWITALIZACJI	3
II. POTRZEBA I ZNACZENIE REWITALIZACJI W GMINIE RYDZYNA.....	3
III. OBSZARY ZDEGRADOWANE.....	5
IV. WYTYCZNE DOT. DALSZYCH DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH.....	8

I. DEFINICJA REWITALIZACJI¹

Rewitalizacja jest kompleksowym procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez podjęcie całościowych działań, integrujących interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki. Działania te są powiązane wzajemnie przedsięwzięciami dotyczącymi kwestii społecznych oraz gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych lub środowiskowych. Działanie rewitalizacyjne są odpowiedzią na degradację społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową gminy. Cechuje je wieloletniość oraz skoncentrowanie terytorialne a prowadzenie ich następuje we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (tj. poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (tj. z lokalnymi politykami sektorowymi).

Rewitalizacja, której celem jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, zakłada wykorzystanie specyficznych uwarunkowań obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów.

II. POTRZEBA I ZNACZENIE REWITALIZACJI W GMINIE RYDZYNA

Dostrzega się potrzebę podjęcia działań rewitalizacyjnych, które wyprowadzą ze stanu kryzysowego zdegradowane obszary miasta i gminy Rydzyna. Działania te, wpisują się w przyjętą misję gminy:

„Chcemy, aby Rydzyna było wyróżniającą się gminą w powiecie leszczyńskim, była wyposażona w infrastrukturę oraz obiekty, które umożliwią jej mieszkańcom udział w życiu edukacyjnym, sportowym, kulturalnym, a zarazem, aby pozostała miejscem spokoju i dobrym terenem pod inwestycje mieszkaniowe i przemysłowe, co będzie sprzyjać Jej rozwojowi”, uznaje się za strategiczne dla rozwoju całego miasta i gminy Rydzyna.

Jednocześnie działania rewitalizacyjne wpływają znacząco na realizację przyjętych celów strategicznych, których to osiągnięcie przełoży się na zrównoważony rozwój gminy i wysoką jakość życia i pracy jej mieszkańców:

CEL1. Zwiększenie atrakcyjności dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych, poprzez inwestycje infrastrukturalne.

CEL2. Wsparcie lokalnych centrów sportowych, ekonomicznych, kulturalnych i społecznych.

CEL3. Wykorzystanie potencjału turystycznego, kulturowego, sportowego i przyrodniczego.

CEL4. Zwiększenie możliwości zatrudnienia, poprzez poprawę infrastruktury lokalnej.

CEL5. Zwiększenie szans mieszkańców w dostępie do edukacji, samokształcenia i doskonalenia zawodowego.

CEL 6. Tworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

CEL 7. Zwiększenie szans rolników oraz przedsiębiorców w funkcjonowaniu na jednolitym rynku europejskim.

CEL 8. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego.

Potrzeba podjęcia działań rewitalizacyjnych wynika z przeprowadzonych badań i analiz, które były punktem wyjścia przy opracowywaniu uszczegółowianego Programu Rozwoju Lokalnego oraz Strategii Rewitalizacji Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Leszczyńskiej (grudzień 2014).

Prawidłowe przeprowadzenie procesów rewitalizacyjnych ma kluczowe znaczenie dla całej gminy, warunkując jej dalszy rozwój oraz wzrost jakości życia i pracy mieszkańców. Procesy rewitalizacyjne przełożą się również na efektywne wykorzystanie lokalnych potencjałów drzemących w zdegradowanych obszarach gminy, zwłaszcza potencjału historyczno – kulturowo i turystycznego (w przypadku centrum miasta) oraz turystyczno-rekreacyjnego i rolniczego (w przypadku sołectw).

III. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Na podstawie szczegółowej analizy wskaźnikowej przeprowadzonej na potrzeby Strategii Rewitalizacji Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Leszczyńskiej, wskazuje się orientacyjny zakres obszarów, na których występują zjawiska kryzysowe o znaczącej skali i natężeniu:

1. Miasto Rydzyna: Centrum

Granice i obszar

1. teren posadowienia Zamku oraz parku z okazałym basenem; całość obwiedziona fosą z wewnętrznymi kanałami oraz aleją,
2. obszar zespołu oficyn z dawnym założeniem ogrodowym, zwierzyńcem i strzelnicą położony na północ od kompleksu zamkowo – parkowego,
3. teren ograniczony fosą, położony na zachód od założenia rezydencjonalnego wraz z terenem posadowienia kościoła ewangelickiego z pastorówką na północ od centrum miasta.

Granica północna

- obejmuje otoczenie zboru ewangelickiego, zaplecze pastorówki, oficyny pałacowe, zaplecze ogrodnicze rezydencji (obecnie tereny sportowe), część leśną parku i strzelnicę.

Granica wschodnia

- obejmuje park z fosą otoczony drogą.

Granica południowa

- obejmuje park z fosą otoczony drogą oraz południową część układu urbanistycznego utworzonego w średniowieczu.

Granica zachodnia.

- obejmuje zachodnią część układu urbanistycznego utworzonego w średniowieczu ograniczoną fosą oraz oś widokowo – komunikacyjną łączącą rynek i zbor ewangelicki (fragment ulicy Wolności).

(wartość wskaźnika: 26,2)ⁱⁱ

2. Gmina Rydzyna - tereny wiejskie:

- a. Robczysko (wartość wskaźnika: 49,0)
- b. Tworzanice (wartość wskaźnika: 30,1)
- c. Jabłonna (wartość wskaźnika: 32,9)
- d. Lasotki (wartość wskaźnika: 23,1)

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona została w oparciu o szeroki zakres danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej, mieszkaniowej, poziomu ubóstwa i wykluczenia, bezrobocia, przedsiębiorczości, bezpieczeństwa, dostępności infrastruktury społecznej i technicznej. Wskaźniki zostały wystandaryzowane pokazując te tereny gminy, na których zjawiska kryzysowe, przede wszystkim w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i technicznej gminy nawarstwiają się i utrwalają.

Problemy gminy są również częścią kompleksowej analizy SWOT, gdzie wyróżniono jako słabe strony m.in. :

- stosunkowo niski stan zasobności gospodarstw domowych,
- słabą integrację i aktywność części mieszkańców (zwłaszcza napływowych),
- niewystarczający stopień informatyzacji,
- niedostateczna infrastruktura teletechniczna (światłowodowa),
- słabo rozwiniętą działalność pozarolniczą oraz działalność dająca dodatkowe źródła zarobkowania w gospodarstwach rolnych np. agroturystyka, usługi turystyczne, produkcja zdrowej żywności, usługi,
- niski stopień innowacyjności mikro oraz małych przedsiębiorstw,
- brak przedsiębiorstw zaawansowanych technologii (high-tech),
- niezadowalający stan techniczny infrastruktury drogowej,
- niedostosowanie oferty transportu zbiorowego do potrzeb mieszkańców – brak możliwości dojazdu do poszczególnych miejscowości komunikacją publiczną,
- słaba baza budynków oświatowych,
- brak ponadgminnej kompleksowej oferty turystycznej.

Dodatkowo warto zwrócić uwagę na postępujące problemy zdiagnozowane w centrum Rydzyny:

- proces suburbanizacji oraz odpływ przede wszystkim młodych mieszkańców,
- negatywne zjawiska demograficzne, w tym niskie saldo migracji wewnętrznych, statystycznie co piąta osoba jest w wieku poprodukcyjnymⁱⁱⁱ,
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (co 10 mieszkańców centrum)^{iv},
- wysoki odsetek stwierdzonych przestępstw (prawie połowa stwierdzonych przestępstw miała miejsce w centrum)^v,
- zanikająca działalność handlowo-usługowa,
- brak powstawania nowych firm,
- dewastacja tkani miejskiej, zabudowy mieszkaniowej (kamienic), zabytków oraz obiektów użyteczności publicznej,
- bariery architektoniczne uniemożliwiające korzystanie z walorów kulturowo-historycznych osobom z niepełnosprawnościami (w tym podopiecznym Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego),
- zanieczyszczenia spowodowane wykorzystywaniem węgla jako źródła energii,
- brak terenów zieleni.

Jednocześnie w oparciu o wykonane badania i analizy (w tym SWOT), dostrzega się potencjał zdegradowanych terenów oraz gminy do poradzenia sobie z problemami obszarów, na których zjawiska kryzysowe mają duże natężenie:

- dodatnie saldo migracji w gminie,
- duży odsetek liczby ludności w wyższym wykształceniu,
- rozbudowana infrastruktura techniczna m.in. wodociągowa, energetyczna, kanalizacyjna, drogowa, gazowa,
- dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji,
- dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych,

- walory historyczno-kulturalne i turystyczne centrum miasta,
- krajobraz, dobry stan środowiska, potencjał turystyczno-rekreacyjny i rolniczy sołectw.

Niekwestionowanym lokalnym potencjałem centrum miasta Rydzyna jest jego walor historyczno – kulturalny i turystyczny. Na tym terenie znajduje się zamek z XV/XVII w., dawna rezydencja króla Stanisława Leszczyńskiego i książąt Sułkowskich. Zamek wraz z przylegającym do niego parkiem i terenami przyległymi stanowią jeden z najcenniejszych w Polsce zespołów pałacowo-parkowych. Na terenie centrum miasta znajdują się liczne zabytki m.in. barokowy zespół kamieniczek w Rynku wraz z ratuszem z 1752r. i unikalną w Polsce figurą Trójcy Świętej, barokowy kościół parafialny oraz kościół poewangelicki. Styl klasycystyczny prezentuje monumentalny zespół dawnych oficyn zamkowych. Wszystkie zabytkowe budowle Rydzyny są dziełami wybitnych architektów i budowniczych, ściąganych z różnych krajów Europy przez magnacki dwór Leszczyńskich i Sułkowskich.

Potencjał sołectw, na terenie których zaobserwowano pogłębiającą się sytuację kryzysową to przede wszystkim krajobraz i dobry stan środowiska, który daje podstawy dla rozwoju aktywizacji gospodarczej oraz podniesienia atrakcyjności w zakresie turystyki, agroturystyki i wypoczynku, rekreacji oraz duży potencjał rolniczy terenów (dobra jakość i dostępność gleby, dostępność komunikacyjna, rozwój rolnictwa w skali regionu).

IV. WYTYCZNE DOT. DALSZYCH DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Wskazane tereny to obszary gminy, w których z jednej strony występuje nagromadzenie problemów społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych a z drugiej strony to obszary, które posiadają swój lokalny potencjał.

Te wstępnie wyodrębnione obszary, wymagają specjalnych, kompleksowych działań rewitalizacyjnych, które wyprowadzą je ze stanu kryzysowego. Aby to osiągnąć niezbędne działania rewitalizacyjne muszą mieć następujące cechy:

- dotyczyć kwestii społecznych oraz gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych lub środowiskowych,

- integrować interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki,
- być całościowe, wzajemnie powiązane i zintegrowane,
- być skoncentrowane terytorialnie oraz wieloletnie,
- być prowadzone przy współpracy z lokalną społecznością i interesariuszami procesu,
- być zintegrowane z innymi lokalnymi politykami sektorowymi,
- być zaprogramowane uwzględniając lokalne uwarunkowania i potencjał danego obszaru,
- być zaplanowane, skoordynowane, komplementarne.

Działania rewitalizacyjne są niezbędne w celu wypełnienia misji miasta i gminy Rydzyna oraz osiągnięcia programowanych w Programie Rozwoju Lokalnego celów strategicznych.

Celem poradzenia sobie przez gminę z narastającymi problemami terenów zdegradowanych, konieczne jest opracowanie szczegółowego gminnego programu rewitalizacji. Program należy opracować zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji z dn. 9.10.2015r. oraz Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z lipca 2015r.

ⁱ Opracowane na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dn. 3 lipca 2015, www.funduszeuropejskie.gov.pl

ⁱⁱ Wskaźnik sumaryczny stanowi zsumowanie wskaźników cząstkowych dot. sytuacji demograficznej, mieszkaniowej, poziomu ubóstwa i wykluczenia, bezrobocia, przedsiębiorczości, bezpieczeństwa, dostępności infrastruktury społecznej i technicznej, obliczonych na podst. danych statystycznych. Dla wskazania obszaru do rewitalizacji wszystkie wskaźniki zostały wystandaryzowane. Standaryzacja wskaźników polega na odjęciu od nominalnej wartości wskaźnika dla danego obszaru średniej wartości dla gminy i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla gminy. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Wartości dodatnie wskazują te obszary gminy, na których problemy charakteryzują się natężeniem. Im wyższy wskaźnik, tym natężenie problemów większe. Strategia Rewitalizacji Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Leszczyńskiej do roku 2030, grudzień 2014, www.ofal.leszno.pl

ⁱⁱⁱ Na podstawie Strategii Rewitalizacji Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Leszczyńskiej do roku 2030, grudzień 2014, www.ofal.leszno.pl

^{iv} j.w.

^v j.w.